

Pohjankorvasammal

Bäckslevmossa

Jungermannia atrovirens

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalaiset (EN)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Pohjankorvasammal on purokivillä mattomaisina peitteinä kasvava keskikokoinen (2 cm) maksasammal. Tumman ruskeanvihreät tai kellanharmahtavat versot ovat alustanmyötäisiä tai kohenevia. Lähes johteettomat, pyöreäkärkiset ja ehytlaitaiset lehdet ovat varrella harvassa. Pohjankorvasammal on erotettavissa muista samankaltaisten kasvupaikkojen korvasammalista nipukattoman perianttinsa ja punaisen värityksen puuttumisen perusteella. Määrittäminen edellyttää mikroskooppista tarkastelua.

Elinympäristö ja levinneisyys

Pohjankorvasammal on kalkinsuosija, joka kasvaa kivipinoilla ohuen maakerroksen päällä. Tyypillisiä kasvupaikkoja ovat ainakin ajoittain veden alla olevat koski- ja purokivet. Vaikka pohjankorvasammal suosiikin kasvualustanaan kalkikiveä, ravinteisissa vesissä se tulee toimeen muillakin kivilajeilla. Kuivumista sammal ei siedä. Suomesta tunnetaan vain muutama pohjankorvasammalen kasvupaikka Pojanmaalta, Koillismaalta ja Varsinais-Suomesta.

Nykytila ja uhkatekijät

Pohjankorvasammalen uhanalaisuus johtuu vesirakentamisesta ja kaivostoiminnasta. Myös rehevöityminen, ilmastonmuutos sekä ojituksista ja metsien hakkuista johtuvat veden laadun ja määrän muutokset voivat uhata sammalen kasvupaikkoja. Suurin osa nykyisistä kasvupaikoista on suojelematta.

Hoitosuositukset

Erityisesti suojeltava pohjankorvasammal ei siedä kuivumista, joten kaikki kasvupaikan vesitalouteen kuivattavasti vaikuttavat tekijät ovat sille haitallisia. Myös veden laadun muutokset voivat johtaa esiintymän tuhoutumiseen. Tämän vuoksi on tärkeää huomioida sammal kauempanakin kuin välittömästi esiintymän läheisyydessä. Uudis- ja kunnostus- ojituksia on vältettävä. Esiintymän ympäristön tulee säilyttää jatkuvasti peitteisenä. Purokasvupaikat ovat yleensä metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä, joiden ominaispiirteiden muuttaminen esimerkiksi uomaa perkaamalla, ojitamalla tai avohakkuin on kielletty. Purot ovat myös vesilain arvokkaita kohteita. Kalliokasvupaikat sopivat mahdollisesti METSO-ohjelmaan (kalkkikalliot).

Lähteet

Laaka-Lindberg, S. 2009: *Jungermannia atrovirens* – vaarantunut. Teoksessa: Laaka-Lindberg, S., Anttila, S. & Syrjänen, K. (toim.). 2009. Suomen uhanalaiset sammat. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. S. 133–135. Verkköjulkaisuna: <http://hdl.handle.net/10138/38824>